

Kontakt s Václavem Havlem mohla Su Ťij udržovat jen na dálku. Václav Havel zemřel dřív, než ji barmská junta pustila z domácího vězení. Karel Schwarzenberg ji pak už jen mohl předat růži z Havlova hrobu (vlevo). Před třemi lety se Su Ťij na pražské konferenci Fórum 2000 sešla s Havlovým bratrem Ivanem a Dagmar Havlovou (vpravo).

FOTO ARCHIV MAFRA

Česko sází v Barmě na značku Havel

Českým obchodníkům i diplomatům pomáhá jméno exprezidenta, kterého Barmánci chovají v úctě.

BLAHOŠLAV HRUŠKA

PRAHA/RANGÚN Krátce před svou smrtí v prosinci 2011 zaslal někdejší český prezident Václav Havel dopis vůdkyni barmské opozice Aun Schan Su Ťij. Odpovědět písemně už mu nestačila – mezi tím totiž z Prahy došla smutná zpráva o Havlově smrti.

Su Ťij, která strávila čtrnáct let v internaci a domácím vězení, tak alespoň do Prahy zaslala videozdravici. „Havel se ptá, zda by nám mohl pomoci. A skutečně nám pomáhá a nepřestane po-

máhat už holou skutečností, že člověk jako on vůbec žil,“ řekla v lednu 2012 emotivně.

Su Ťij stojí od letošního dubna v čele Barmy – byť ve speciálně zřízené funkci státní poradkyně. A nejen ona, ale i obyvatelé Maynmaru, jak se Barma od roku 1989 oficiálně nazývá, chovají českého exprezidenta dodnes v úctě. „Sama jsem překvapená, že lidé často i v regionech zmiňují Havla a pamatují si, že Su Ťij v těžkých dobách podporoval,“ říká Renata Brandstätterová, která se věnuje ekonomické agendě na českém velvyslanectví v Rangúnu.

To bylo obnoveno teprve loni – po dvouleté „zkušební době“ v podobě zastoupení na úrovni chargé d'affaires. Dlouhých dvacet let předtím Česko vzhledem k

nestabilní politické situaci své diplomaty v Barmě vůbec nemělo.

Sérum proti hadímu uštknutí

Renomé spojené s odkazem Václava Havla chce teď Česko použít i k propagaci byznysu. „Není to tak, že bychom lidská práva chtěli vyměnit za obchod. Spíš jde o plynulé navázání. Barma má možnosti pro české exportéry, pomalu sem přichází zahraniční kapitál, chystá se privatizace. Renomé spojené s Havlovým odkazem nám pomáhá,“ dodává Brandstätterová.

A hned doplňuje první příklad úspěchu českého byznysu v zemi, kam Česko loni vyvezlo zboží za mizivých 70 milionů korun. Do Barmy už míří první dodávky traktorů Zetor. „Dokonce se nám podařilo najít původního barmského

distributora, který s Československem obchodoval v 70. letech minulého století. Doufáme, že se podaří nasmlouvat 300 až 400 traktorů,“ říká Brandstätterová. Podobně optimistická je v případě piva, které v převážně buddhistické Barmě pije 80 procent obyvatel. Největší pivovar v zemi v Mandalay od roku 1984 až donedávna vařil tamní ležák s využitím československé technologie.

Od nástupu vlády premiérky Su Ťij míří do Barmy zahraniční kapitál. Především z Tchaj-wanu, Singapur, Thajska a Japonska. Velké naděje na to, že by si část peněz pro sebe stáhli čeští exportéři, tu ale není. Značka Havel sice pomáhá, konkurence z Indie a Číny je ale obrovská. Šance vidí Brandstätterová především v „měkkých“ projektech. Česko

není v Barmě v rámci rozvojové a humanitární pomoci žádným nováčkem. Třeba Člověk v tísní již v roce 2008 pomáhal Barmáncům po ničivém cyklonu Nargis. Z peněz České rozvojové agentury se firmy G-Servis a Vodní zdroje Ekomonitor zúčastnily monitorovací mise, která měla prozkoumat možnosti dodávky pitné vody.

Z peněz českého ministerstva zahraničí se postavily dvě buddhistické školy ve střední Barmě, logo české rozvojové pomoci nese i pět zdravotnických stanic vybavených sérem proti hadímu uštknutí.

Školení v Praze

Zatímco v případě zboží zatím zůstává jen u Zetoru, o české know-how je zájem. Tento týden

míří do Prahy delegace vysokých barmských úředníků z tamního ministerstva plánování a centrální banky.

Mimo jiné by se u nás na seminářích měli učit, jak se sestavuje rozpočet a jakou zkušenost mají Češi s transformací ekonomiky. V září by pak do Prahy měla dorazit padesátičlenná podnikatelská mise.

Odkaz exprezidenta Václava Havla, kterého si Barmánci dodnes váží, se odráží i v nabídce ekonomického know-how a předávání zkušeností.

„Na rozdíl od jiných zemí my nechceme vnucovat nějaký model. Spíš se snažíme ukázat cestu, kterou jsme šli, a upozornit i na chyby, jimž jsme se mohli vyhnout,“ uzavírá diplomatka Brandstätterová.